

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Pontio martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

Cap. 21.

Quoniam verò iam ad profundam processerat senectutem, aperuerunt discipuli locum ipsum, ut ei ministrarent. Ego itaque ad ipsum ingressus, & germinis terribile spectaculum contemplatus, diligenter considerabam, quemadmodum radices egerit, & an rimas fissurasve vllas habeat petra: nec potui inuenire, adeò vt ego obstupescens dixerim: O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quam sunt imperscrutabilia iudicia eius, & inuestigabiles via eius. Sciunt enim, qui diurnam Lauræ huius beati Sabæ habent experientiam, quòd nulla in area aut horto ficus nascatur, aut vlla alia arbor, propter multam caliditatem & siccitatem aëris Lauræ. Quòd si quis adducat arbores parui cœnobij, quæ sunt in via, sciat eas quoque fuisse opus orationis beati Sabæ. Cumque terram inuenissent profundam, & pluuiarum torrentis aquarum copiam, multi que aggressi essent in profunda terra plantare iuxta torrentem, & tota hyeme irrigarent, vix vno anno potuerunt tenere arbores propter multam, ut dictum est, aëris siccitatem, & æstus vehementiam.

Cap. 22.

Multa patitur profidei defensione.

Hæc quidem pauca ex multis selecta mandauit literis, mittens narrare eius de fide certamina, quæ suscepit aduersus Origenis & Theodori Mopsuestiæ dogmata, & eorum, qui ea defendebant, & persecutiones, quas congruenter Euangelio pro decretis sustinuit Apostolicis. Sed quæ ab eo in ijs gesta sunt, relinquo narranda alijs. Scio enim fore, ut multi (sicuti est consentaneum) post eius decessum studeant scribere eius certamina & persecutiones & pericula, quæ sustinuit pro fide Orthodoxa, victoriasque & res ab eo gloriosè gestas in tota nostra (ut semel dicam) vita: ut qui propter vitam & coruscantes eius virtutes fuerit insignis & celebris.

Cap. 23.

Grædis etas eius adhuc in carne degentis.

Vt autem audiui sanctam eius linguam narrantem, trigesimo octavo suæ ætatis anno fuit ordinatus Episcopus, ut superius dictum est, & transegit decem annos in Episcopatu. Mansit autem in Laura prius nouem annis: & in cella sedens, in qua silet vsque in hodiernum diem, impleuit Dei gratia quadraginta septem annos: & ecce iam peruenit ad centesimum quartum annum suæ ætatis. Estque licet valde senex, læto vultu, promptoque & alacri animo, & diuina plenus gratia. Oramus autem nos quoque humiles & abiecti, ut Deus eum adhuc magis confirmet & corroboret, & eius cursum in pace consummet. Deo autem nostro gloria in secula seculorum, Amen.

HISTORIA PONTII MARTYRIS, EX QVODAM MS. CODICE A F. LAVR. SVRIO, MUTATA PHRASI, DESCRIPTA. Ad stipulantur antiquissima Martyrologia.

14. Maij. S. Pontij parentes.

BEATVS Pontius patrem habuit vrbis Romanæ Senatorem, Marcum nomine, matrem Iuliam. Ea prægnans cum templa falforum deorum munera oblatura vnà cum marito suo obiret, ad templum Iouis peruenit. Illud ipsa ingrediente, fortè stabat sacerdos velato capite infusa ornatus ad aras. Is à dæmone arreptus, velamen capitis & infulam apprehendit, eaque planè discerpit, euulsansque mirum in modum, templum clamoribus impleuit, ita dicens: Hæc mulier filium habet in vtero, qui grande hoc sanum funditus euertet, & deos illius comminuet. Quas voces cum identi dem repeteret, Marcus & Iulia in vicinas aedes aufugerunt, correptoque saxo Iulia ventrem & latera sua tundeat, Vtinam, inquiens, non concepissem eum, qui hoc magnū delubrum & eius numina euertet. Satius profecò fuerit me cum illo pariter interire.

Mater cum natum vult interficere, sed pater prohibet.

Psal. 119.

Post vbi aduenit pariendi tempus, infantē formosum enixa est, nulla macula aspersum, existimantibus alijs abortum edituram matrem propter vim illatam crebris ictibus corpori eius. Et illa quidem volebat etiam natum puerum perdere, sed pater noluit permittere. aiebat enim: Non afferas manum infanti. Si vult Iupiter, vlciscatur hostem suū. atque ita conseruatus est paruulus, quem Pontium appellarunt: nolēbat autem illum vnq̄ in templa idolorū introducere. Postq̄ creuit, doctissimis præceptoribus adhibitus, diuersarum artium & philosophiæ studij imbutus est, tenaci memoriæ omnia commēdas. Cum autē aliquando manē surgens iret ad præceptorē suum, audiuit Christianos, quibus Pontianus Romanus Pōtifex præerat, psallentes & dicētes: Deus autem noster in celo, omnia quæcunq; voluit fecit. Simulacra gentiū argentū & aurum &c. Id ille audiēs, diuinitus cōpunctus, suspirās fleuit, sublatisq; ad cælū manibus, Deus, inquit

quit, cuius laudes isti cōcelebrant, fac me quāso ad tuī notitiā peruenire: moxq; fores pulsare cœpit. Ait autem sanctus Pontifex, spiritu sancto ei reuelante, quis esset: Ite, & foribus referatis, sinite huc intrare paruulum. talium est enim regnum cœlorum. Ingressus est igitur puer posthabitis magistris suis, cum adolescentulo Valerio, condiscipulo suo: sciscitatusque de carmine quod audierat, ubi comperit quid esset, à Pontiano Pontifice cum Valerio de fide instructus est. Inde lati illi abscedunt, & quotidie ad hominem Dei reuertuntur, verba salutis audituri.

Matth. 19.

A Pontiano Pontifice de fide instituitur.

Interrogabat autem reuertentē illum parens Marcus, quidnam è suis præceptoribus didicisset: respondebat puer: Nunq̄ tam benè institutus fui à magistris meis, quàm hoc biduo. Tandē eò progressus est, vt parenti suo demonstraret, demonū idola nihil esse. Introducto deinde ad illū Pontiano Pontifice, ad Christi religionē eum traduxit, idq; adeo, vt ipse vnā cū illis confringeret omnia simulacra sua, & cū filio totaq; domo baptizaretur. Eo postea defuncto, filius Pontius à militibus in palatiū pductus est, & licet inuitus atq; calcitrans, in patris sui locū substitutus est. Tāta autē ei diuinitus gratia collata est, vt omnibus in palatio peculiariter charus haberetur. Per id tēpus felici obitu Pōtianus Pontifex decessit è vita, eiq; Anterus successit, qui vno tantum mense Ecclesiæ Dei præfuit. Ei subrogatus Fabianus, beatū Pontii haud secus atq; suū filiū dilexit. Ille verò iam perfectus, omnes facultates suas per manus, S. Fabiani in pauperes erogauit.

Pater eius cōuertitur.

Sic sentit & Onuphrius, tamen aliter habet Platina de Antero.

Erat autē etiam familiariter notus & amicus duobus Philippis Imperatoribus. Ij verò anno conditæ Urbis millesimo dixerūt ei: Eamus, & propitios nobis efficiamus deos magnos, quos in hūc Romanæ urbis annū millesimū perduxerūt. Pontius autē multis modis subterfugere nitebatur, sed illi vt amicū cogebant eum facere sacrificiū. Tum ille cernens sibi oblatā à Domino occasionē, O pijsimi, inquit, Imperatores, cū à Deo collatū sit vobis augustū in homines imperiū, cur nō eum potiùs adoratis, à quo tanto aucti estis beneficio? Philippus Imperator respōdit: Ego verò ea causā magno deo Ioui sacrificare cupio, quòd ab illo hæc mihi collata sit potestas. At Pōtius subridens, Ne eres, inquit, Imperator. Est Deus præpotens in cælis, qui omnia condidit verbo suo, & spiritus sui gratia animauit. Quid plura? Imperatores his & alijs eius sermonibus permoti crediderunt, & à S. Fabiano Papa baptizati sunt. Porrò Fabianus & Pontius magni fani Iouis idola confregerunt, & ipsum templum funditū subruerunt: multiq; de populo conuersi ad Dominum, vndis salutaribus expiati sunt.

Duo Philippi Imperat. credunt in Christum.

Postea autem Valeriano & Gallieno imperantibus, & Christianos persequentibus, beatus Pontius ab Italia egressus, ad Cimelā urbē se contulit. At Claudius præfes tribunali sedens, iussit eū corā se adduci, dixitq; ei: Tūne es ille Pontius, qui Romanam urbē nescio qua excitata seditione turbasti, atque etiā piorū principū animos abalienasti? Respondit S. Pontius: Ego verò neq; turbauī quenquam, neq; subverti, sed à malorū demonū cultu & errore ad Deū verū conuerti. Cumq; non posset ad sacrificandum induci, Præfes iussit omnium tormentorū instrumenta produci, primoq; eum in eculeo distendi, vt per omnia mēbra pœnæ diffunderetur. Videbimus, inquit, nū Deus eius sit erepturus ex manibus meis. At beatus Pontius ait: Tamen tu putas imbecillū esse Deum meū, mihi tamē planè persuasum habeo, pœnas tuas in eius nomine mihi nullū prorsus dolorē irrogaturas. Cū ergo in eculeo tēderetur, & ministri cochleā impositis vestibis promouerēt, cū magno fragore ruptus est eculeus, adeoq; in puluere redactus, vt nulq; appareret: quiq; p̄sentes aderāt, repētino fulgore exanimis reddebatur.

S. Pontius in eculeo suspenditur.

Tum verò Pontius hilaris & nihil territus, ait ad Præsidem: Vel nunc tandem disce incredule, posse Deum nostrum pios de tentatione eripere: vos autem iniquos & im-

2. Pet. 2.

pios in die iudicij æternis ignibus cruciandos destinare. Iussit autem Præfes apparari amphitheatrum, & beatum Pontium in arena deponi. Vbi tum ex consilio Anabij affessoris eius duo venatores cum taureis vrsos in eum incitarunt: sed illi è caueis egressi, ipsos venatores miserè discerpserūt, ita vt humana forma penitus destituti viderentur. Porrò ad S. Pontium venientes vrsi, non fuere ausi propiùs accedere, sed blandientes & applaudentes ei, nullam prorsus molestiam aut læsionem attulerunt. Id conspicatus populus, sublati in cælum clamoribus dicebat: Vnus est Deus Christianorum, quem Pontius colit. Ijs vocibus efferatus Præfes, præcepit Christi martyrem, in eius manus & pedes iniectis catenis, in mediā arena statui, magnamq; lignorum struem & omne genus fomitis circum illum comportari & incendi. Factum est ita, & ecce si amma lambens materiam omnem atque fomitem, nihil eius relinquit non combustum & absumptum, at sancti martyris ne simbriam quidem vestimenti lædit. Pudefa-

Nihil læditur à flāmis.

ctus ea re Præses, hortatur martyrem, vt Apollini sacrificet. Ille verò respondit: Ego corpus meum sacrifico Deo meo, qui me ab idolis vestris hæcenus in contaminatum conseruauit. Vobis autem & principibus vestris breui aderit vltio cælestis, qui iniuste seruos Christi persequimini.

Capite ple-
ctitur.

Cernens Præses eius constâtiâ, iussit eum in saxo, quod pignolo imminebat, decolari, corpusque eius deorsum projici. Non multò post completus est martyris sermo propheticus. Valerianus enim Imperator à Sapore Persarum rege captus, ludibrio est habitus cunctis diebus vitæ suæ, ita vt quotiescunque rex Sapor equum conscendere vellet, in eius curuatum dorsum & ceruicem posito pede, pro scabello eo vteretur: Gallienus verò apud Mediolanum à militibus suis comprehensus & gladijs confossus est. Porrò Claudius Præses & Anabius alessor eius eadem hora, qua capite casus est S. Pontius, arrepti à dæmonibus præsecati sunt. Claudius linguam suam moribus particulatim discepsit: Anabij oculi è suis sedibus præ nimio dolore extruxi, pellibus tenuissimis per ora pendebant: denique momento temporis ambo animas expirârunt.

MARTYRIVM SANCTORVM VICTORIS ET
CORONAE, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE,
*cui concor dant antiqui MS. codices Latini, sicut & in alijs
per multis historijs.*

14. Maij.
secundùm
Larina Mar-
tyrologia.
Cap. 1.

S. Victoris
constantia.

V O tempore Antoninus, gentium superstitione sequens, Romanum tenebat Imperium, Sebastiano Duce, persecutio aduersus Christianos homines comota est. Erat autem miles quidam genere Italus & Christianus, qui Deum valde reuerabatur ac metuebat, huicque nomē erat Victor. Eum virum Dux ille, quē supra diximus, sic affatus est: Venerunt ad nos literæ ab Imperatore, quæ iubent vos Christianos dijs sacrificare: illos verò, qui edicto non obediunt, supplicijs grauissimis subijci oportere. Sacrifica igitur, Victor, ne animæ periculum subeas. Tum sanctus Victor: Ego, inquit, miles sum magni Regis Iesu Christi, immortalis, inquam, illius Imperatoris, neque mortali Regi obediam. Huius enim imperium tempore circumscribitur, & caducum est: Dei autem mei & Saluatoris Iesu Christi Regnum, est immortale atque æternum: cuius qui particeps efficitur, æternæ vitæ sortem percipiet. Tunc ait Dux: Cùm Imperatoris nostri miles sis, obtempera Imperatoris edicto, & dijs sacrificata. Ad hæc respondit sanctus Victor: Si ego quo tempore sub Imperatore militabam, tunc etiam Domino & Deo meo occulte seruiebam: quomodo nunc committere possum, vt, illo derelicto, idolis vestris sacrificem? Itaque fac quicquid libet. En corpus meum in manu tua est: animæ verò potestatem Deus habet, qui salutem & ruinam afferre potest.

Cap. 2.

Tum Dux ille: Video te multa sapientia ornatum, eaque in respondendo valde vterem. Mea, inquit Victor, sapientia non est ex me, sed Deus meus illam mihi contulit. Ad hæc Præses: Libera te ipsum à multis cruciatibus, & dijs sacrificata. Quinimodò libenter, inquit Victor, cruciatum quenuis patiar, ne sacrificata talia offeram: sed & illud affirmo, vehementer me gaudere, quod dignus factus sum, qui pro Christi nomine tormenta patiar, & cælesti illo Rege frui sperem. Ad hæc Dux ille: Nunquid Christianorum sacerdos es tu, qui tam prudenter nobis respondes? Hoc, inquit, Victor, munere indignus sum ego: sed Christi mei gratia me talem effecit: hæc enim his, qui recto corde sunt, & Christi mandata obseruant, sapientiam & omnium bonarum rerum copiam ex suis illis immensis diuitijs largitur. Quemadmodum enim agricola ipse cùm terram colit, paratam eam reddit ad fructus ferendos: ita & Dei sapientia ac gratia eos, à quibus obseruatur, fortes, sapientes, ac tales reddit, qui Deo ipsi fructum ferre possint: neque permittit, vt ab hostibus superari queant.

Cap. 3.

Crudelissi-
me torque-
tur.

Tum Dux ait: Num tu mori decreuisti? Respondit Victor: Huiusmodi mors his vitæ conciliat, qui breuia hæc tormenta fortiter ad extremum vsque perferunt. Ad hæc Dux ille: Sententiam ne istam firmam habes? Maximè, inquit Victor. Tum Dux digitorum Victoris compages eousque confringi iussit, quoad è pelle ipsa exirent. Quo facto, Victor ait: Gratias ago Deo meo, quod gratiam suam propiorem mihi ostendit. Tunc